

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dias Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló.—1.—2.º

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andrea Atcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

Parla En Revenjoli. Escoltan i oïren

Trompades.

Se'n haurán de dur un raig ses males pécores de anticlericals, que aquesta setmana han seguit feint-ne de ses seues com a missatges naturals d'En Banyeta Verda per qui se treuen tant es fret de peus es grans carronyes, allà ont els espera, de sa feina qui fan per ell, una paga tan taliquina com serà es foc de l'Intern, que no acabarà mai. ¡Deu n'alliber tota persona nada. ¡Vaja, idò, anticlericaletxos, parau!

I

Lo des fiis de Respha

¡Que hi deu estar de gojós Mestre Biel Alomar per haver entaferrada demunt s'Obrer Balear, amagant sa cara darrera una X, sa relació que la Sagrada Escripura fa des sa mort des fiis de Respha! L'home, en sa seua bobianeria i blaiura se deu figurar haver mos capxifollats i que ja no tendrem pus delit de sortir a's mig, i que la gent tota se farà atea, inimiga de Deu i partidaria de Satanás, com es ell. Es creure Mestre Biel que mos havia d'excejar i afonar just publicant aquella relació bíblica, com si mai l'haguessen publicada, com si negu nat en tengués cap nova, com si inclogués res de particular que pogués comprometre gens sa Relligió—demostra que Mestre Biel es un ignorant de set soles i un beninoni cap de gri en questions bíbiques i d'història, i que el poren encollar bellament amb sos ignorantíssims i brossens esriguedoretxos de s'Obrer Balear. Perque veiam! ¿que es lo que conta, que es lo que diu la Sagrada Escripura des fiis de Respha? Veuatqui tal com e-hu conta es libre II des Reis, cap. XXI, I—10: «E-hi hagué també una fam en temps de David que durá tres anys; i consultá David s'oracle del Senyor, i digué el Senyor:—Es per causa de Saul i sa seua casa sanguinaria, perque matá es Gabaonites. I el Rei crida es Gabaonites, que no eren des fiis d'Israel, iles havien jurat que no les tocarien, i Saul les volgué ferir com si fos estat per bé des fiis d'Israel i de Judá. I diu David an es Gabaonites:—¿Que voleu que vos fassa? ¿Quina expiació demanau per be-neir s'heretat del Senyor? Digueren es Gabaonites:—Per noltros sa questió no es argent ni or, sino contra Saul i sa seua casa i no voleu que muira negú nat d'Israel. I el Rei les feu de resposta:—¿Que es, idò, lo que voleu que fassa per voltros? I aquells diuen an el Rei: S'home que mos arronsá i oprimi tan iniquament, l'hem d'esveir fins a tal punt, que no n'ha de roman-dre res de sa seua missanya en lloc d'Israel. Que mos donin set fiis seus, i les crucifiquem an el Senyor a Gaba de Saul, que fone un temps s'escullit del Senyor. I diu David:—Les vos donaré. I perdoná el Rei Miphiboseth fil de Jonatas fil de Saul per amor des jurament del Senyor que hi havia hagut entre David i Jonatas fil de Saul. Agafa idò el Rei es dos fiis de Respha, fia de Aid, que els havia parits a Saul, es a dir, Armoni i Miphiboseth i cinc fiis de Michol ¿Merob)

fia de Saul, que havia tenguts de Hadriel, fil de Berzellai, que fou de Molathi, i els entregá en mans des Gabaonites, que els crucificaren dalt sa muntanya devant el Senyor, i feren ui aqueis set tots plegats sa primeria des segar s'ordi. I Respha, fia d'Aia, pren un cilici teixit de pel de cabra, l'estén baix des seus peus demunt una pedra, de sa primeria des segar fins que los va ploure demunt, i no deixá que ets aucells els esbenassen de dia ni ses feres de nit».

Això es tota sa relació que la Sagrada Biblia fa de sa mort des fiis de Respha, relació que Mestre Biel Alomar, tot tapat amb sa lletra X, que el deixa a la vista de tothom, se creu es gran bobia que basta per esfondrar En Revenjoli i sa meteixa Relligió.

Però ¿que dedueix d'aquexes paraules de la Biblia que puga fer gens de mal an En Revenjoli ni a sa Relligió? Absolutament res. ¿Aont diu la Sagrada Escripura lo que Mestre Biel, mentint com s'anima de Judes, li atribueix? ¿Aont diu la Sagrada Escripura que Deu manás aquella mort des fiis de Respha? Vaja, Mestre Biel, vos qui preteniu tant de sabut, que vos figurau esser es més sabut del mon, digaumosho aont es que la Sagrada Escripura diga que Den maná tal mort des fiis de Respha? De manera que vos, com a bon missatge de Satanás, es pare de sa mentida i assassi desde es principi, posau un fals testimoni a la Sagrada Escripura, mentint com a bon anticlericaletxo assoleiat. No, Mestre Biel, no es ver que la Sagrada Escripura diga que va esser Deu que maná aquella mort des fiis de Respha, ni es ver que la Sagrada Escripura alabi ni doni per ben feta tal mort. La Sagrada Escripura no fa més que contarla sensa dir si estava ben feta o mal feta.

¿Diu la Sagrada Escripura en lloc que fos just, allò que demanaren es Gabaonites a David de que els entregás sa nacia de Saul? ¡Que ha de dir la Sagrada Escripura res d'aixó! Lo que ha comentaristes i espositors sagrats tan bufarells com es femós Corneli Alapide (In Libr. II Reg. XXI, 5) que diuen que sa demanda des Gabaonites va esser injusta i bárbara, i que ells contrapassaren sa retxa de sa moderació i de sa justícia, ja que ets infants de Saul mai porien esser responsables de ses iniquitats de son pare; però, arribat aquell moment terrible d'estar es poble exasperat i acabat per aquella fam tan espantosa, el rei David va creure que no hi havia altre remei, per apacivar la cosa, que entregar aquells set malenats fiis o nets de Saul.—Però ¿diu l'Escripura que fés bé David d'entregar aquells mesquinets a ses iles des Gabaonites? ¡Que ha de dir! No diu més que lo que succeí, com no diu tampoc que fessen bé es Gabaonites de crucificar aquells set bergantells ni que Deu digués que estava content de que los hi haguessen sacrificats. Per lo meteix raon es s'argument que Mestre Biel de la Mel pretén treure contra Deu i sa Relligió cristiana d'aquesta feta de sa mort des fiis de Respha? No 'n resulta absolutament cap d'argument; no se resulta més que betzanaria i s'asoleiadura impia i blasfensia de Mestre Biel de la Mel de la xuia ¡pelada.

II

Mestre Biel capgirant i falsificant la Sagrada Escripura.

Però vos ¿e insigne Mestre Biel ceneixent sens dupte que dins aquells deu versets que dia 18 diguéreu qu'eren tan terribles contra Deu, no se troba rastre de que Deu manás fer tal mort des fiis de Respha.—des verset 10 botau a'acabatai des verset 14, que diu: «Després se aplacá (se doná per satisfet) Deu amb la terra»; i tenu es desenfreiment de aplicar aqueixa frase a sa mort des fiis de Respha, suposant que amb aquesta frase l'Escripura diu que Deu se dona per satisfet, per «aplatat» amb sa mort d'aquells mesquinets. I es una falsedat com unes cases, es un fals testimoni impudentíssim que posau a la Sagrada Escripura, perque no es ver que aquesta diga que Deu se doná per satisfet amb sa mort des fiis de Respha; aquella frase des verset 14 no es ver que se referesca a sa mort d'aquests, sino a ses coses que es versets 11, 12, 13 i 14 contenen, que son totes aquestes: «I contaren a David lo que havia fet Respha fia d'Aia, concubina de Saul; i David se'n aná, i agafa ets ossos de Saul i ets ossos de Jonatás son fiil (de Saul), que els tenien es veins de Jabes de Galaad, que els havien robats de sa plassa de Bethsan, aont els havian penjats es filisteus quant mataren Saul a Gelboé; i se'n va dur ets ossos de Saul i ets ossos de Jonatás i ets ossos d'aquells que havien crucificats, i ets enterraren amb sos ossos de Saul i de Jonatás fil seu a terra de Benjamí, a un costat dins es sepulcre de Cis, pare d'elló; i feren tot allò que el Rei havia comanat, i Deu torná esser propici (favorable) a la terra després d'aquestes coses (et repropitiatus es Deus terrae post haec).

¡O sa bona fe de Mestre Biel Alomar! ¡o sa seua honradesa d'escriptor! La Sagrada Escripura aplica aqueixes paraules derrereres que van en *verseletas*, a totes aquelles coses que va fer David amb sos ossos de Saul i Jonatás i aquells crucificats dien que amb allò Deu torná esser propici a la terra; i Mestre Biel suprimeix totes aqueixes coses tan bones que segons es versets 11, 12, 13 i 14 va fer David i que agradareu tant a Deu, i les aplica a sa mort des fiis de Respha, sostenint que la Sagrada Escripura aplica tal frase final des verset 14 just a sa mort des fiis de Respha. De manera que Mestre Biel capgira, desfigura i falsifica ses paraules de la Sagrada Escripura per donarse es pler de dir que «dins la Biblia es Deu meteix qui ordená, com un Herodes, s'assassinat de nins innocents», allà ont la Sagrada Escripura no diu ni dona peu per dir res d'aixó. ¿Diu en lloc l'Escripura que es Gabaonites obrassen segons s'esperit de Deu? Ni hu diu ni's pot coletgir de cap expresió de l'Escripura. Lo que sí sabem perfectament que amb so deixar es cossos des fiis de Respha penjats a la creu fins que va ploure, romperen es Gabaonites es precepte, es manament de Deu que deia (Deuter XXI, 22): «Quant pecará un homo en cosa que meresca la mort, i, condemnat a morir, el penjarán a un patíbul, no romandrà es cadáver a la forca sino que l'haurán d'enterrar es me-

-eix dia ...». De manera que es proceiment des Gabaonites no poria esser agradable a Deu, i en quant an es sacrifici des fiis de Respha que ells li oferiren, sols li poria esser agradable, sols el poria fer tornar propici a Israel sa circumstancia de que es fiis de Respha fossen innocents, no s'esperit de venjansa que animá i mogué es Gabaonites a crucificar sa nacia de Saul. Sa sang innocent sacrificada, una vida innocent sacrificada, es evident que havia de tenir devant Deu una forsa propiciatoria molt grossa. Així es que, si pretén Mestre Biel que sa frase final des verset 14 que diu que «després d'aquestes coses», Deu s'aplacá, «torná propici a la terra»; si pretén Mestre Biel que una de ses «coses» que «feren Deu propici», que «l'aplacaren», fou sa mort des fiis de Respha, sols se pot admetre que hu fos, no per sa part des Gabaonites, no per lo que hi havien fet es Gabaonites de penjar aquells malenats, sine en quant fossen innocents i resultás sa seua mort un sacrifici de sang innocent, d'unes vides innocents.

De manera que de cap verset ni de cap paraula de l'Escripura se dedueix lo que Mestre Biel sostén que diu l'Escripura, que Deu manás sa mort des fiis de Respha. Sí, es una mentida com unes cases, es una calumnia satànica i desenfreida lo que diu Mestre Biel que «dins la Biblia es Deu meteix qui ordená, com un Herodes, s'assassinat de nins innocents». I, posat Mestre Biel a faltat a sa veritat i a calumniar Deu a la descosida, mos etziba aquesta altra: «Ja sabem que En Revenjoli dirá que era Deu qui ordenava alió». ¡Homo Biel! ¡si justament En Revenjoli diu tot lo contrari! ¿No vos negàrem en rudes dissapte pasat, i no vos tornam negar avui per activa i per passiva que fos Deu que «ordenás» sa mort des fiis de Respha? ¿E-hu veis, Mestre Biel de la Mel, que no sabeu obrir boca que no escopiguen una mentida? ¡De Mestre Bielingo!

III

Blasfemies horribilíssimes.

Després d'amollar Mestre Biel Alomar sa blasfemia feresta de dir que Deu es com Herodes, que fa «assassinat nins innocents», n'enteferra un raig més de blasfemies horribilíssimes, tot dient: «Idó contra aquest Deu» de la Sagrada Escripura «van totes ses nostres campanyes, contra es domini mental d'un Deu capaç de semblants crueldats. Noltros tenim s'honor de declarar que no sols mos negam a adorar-lo, sino que tota la vida mos consagrarem a ferli la guerra. Noltros som no'tros. Ells son ells.»

¿No es ver que agafa pell de gallina de veure aixó estampat amb lletres de mol-lo? Es duptós que dins Mallorca mai se fossen estampades unes blasfemies tan horribles! I aixó es Mestre Biel Alomar! ¡un subjecte que du es seu desenfreiment satànic fins a s'estrem de dir amb lletres de mol-lo que «té s'honor de declarar que se nega a adorar» es «Deu» de la Sagrada Escripura, criador del cel i de la terra, unic Deu vertader, infinit, etern, omnipotent, Principi i Fi de totes ses coses! Sí, Mestre Biel Alomar, mal amagat devall una X, reclama devant tota Mallorca que «té

s'honor de negarse a adorar Deu! «té s'honor de declarar» que «consagrará tota se seua vida a fer la guerra a Deu!» E-hu veis com Mestre Biel Alomar es just es condemnats de l'infern, just es dimonis de l'infern, que viven per blasfemar es nom de Deu, per fer la guerra a Deu? «E-hu veis com Mestre Biel Alomar es una boca d'infern, un sogueu recon-sagrat de Satanás? Així meteix necessita Mestre Biel no tenir gens de suc de cervell ni d'alló que no'n venen a plassa per atansarse a declarar davant tot Mallorca que «totes ses seues companyes» «van» «contra Deu» i que «té com un honor» es «de-clarar» «que no sols no vol adorar Deu, sino que tota sa vida la vol consagrar a fer la guerra» «a Deu!»

Moltes de barbaritats havia encivellades Mestre Biel demunt sa partida de paperots desvergonyits aont escriu; pero no recordam que n'hagués amollades de tan crues, rónegues i ferestes com aqueixes! «Dir que «consagrará tota sa vida a fer la guerra a Deu!» Aqueixa «vida» que Deu li ha donada i que la hi conserva, ell la consagra i la vol consagrar tota a fer la guerra an es meteix Deu que la hi ha donada i la hi conserva! «Quin desgraciat que es Mestre Biel Alomar! «Desgraciat! «milions de voltes desgraciat! «O Deu d'infinita Misericordia, perdonau lo que no sap lo que's diu ni lo que's metgenca!

«I es tanta sa seua superbia, bidu-meria, blaiura i toixerudesa, que ell se deu creure que li ha de fer molt de mal a Deu ell amb tota sa guerra que li puga fer! «I es gran cap-clos no veu que ell davant Deu no arriba a esser com es caparri d'una cama-ta de «s'animaló microscòpic mes pe-tingo davant tot aquest mon i l'altre! «Está el pobre tan cego i va tan tapat, que no veu ni comprén lo que es evi-dent a tothom, que totes ses «compa-nyes» i sa «guerra» que ell puga fer contra Deu, han de resultar per forsa arxi-ridiculisssimes, arxi-toixerudis-simes! «Bo está ell per fer campanyes, per fer guerra a Deu, si es trons i llamps, que només son una micoineua de demostració des poder de Deu, li fan tanta de por, que, en sentirme, ja no sap aont s'ha de posar, i fins se senya i invoca es Nom Santis-sim de Jesús? Així li sucei devers l'any 1900 una vegada que amb altres amics se'n anava a Manacor, i a s'estació de Petra s'hagueren d'aturar de trons i llamps que feia; i allà dins s'estació ets amics el tenien enrevolat; i ell allà arrufat com un capdell des seu eos. I en veure sa claredat d'una verga de llamps i en sentir esclatar cap tro, cuidava a fer un senyant se i invocant el Santíssim Nom de Jesús i Maria Santíssima! I es seus amics que li deien: «¡Uep, Biel! Així no hu fan ni hu diuen ets homos com tu, que no creuen en Deu ni en Santa Maria! — I aquells amics s'hi cuidaren esclatar de riure davant aquell ridiculis-sim espectacle que donava Mestre Biel Alomar. I ets amics que hi eren, lle-vó mos ho contaren a noltros. Si Mes-tre Biel mos ho nega, citarem noms i armes.

Ara bé, digaume si un homo així es gaire indicat per haverles amb Deu, per fer campanyes contra Deu, per declarar la guerra a Deu, per consa-grar sa vida a combatre Deu! «Com no han de resultar tals campanyes guerra i combats contra Deu es cap curucull des ridieul, des toix, de sa betzaneria? «Pobre Mestre Biel! «Se veu qu'ha perdut es quest i es kirie eleison de tot! «Mesquet! «dasgre-ciati! «mil vegades desgraciat!

«Lo millor que poren fer es comanar lo a Deu a les totes per que l'il-lumin i li toc el cor! «O Deu del cel, miseri-cordi!

IV

Més barbaritats de s'«Obrerretxo Balear»

Ademés de ses de Mestre Biel Alomar, en posa un raig més es paperot socialista. Ventassí unes quantes:

«Diu que «és catolicisme es sa ne-gació absoluta i terminant de ses rei-vidicacion sobrerres». —Es una solem nissima mentida així que deis, grans socialistetxos! Es tot lo contrari: es Catolicisme és sa forsa humana qu'ha fet més p'ets obrers, qu'ha favorits més ets obrers, que els ha propor-cionat més benestar, que els ha defen-sats més sempre contra tots es tirans, contra tots es qui les han oprimits i explotats. Així diu s'historia de vint sigles jo socialitexos! historia que voltros, com ignorants de set soles, ignorau completament, grans biduins caps-de gri!

«Diu també s'«Obrerretxo que «l'Es-glesia» «no pot tolerar que es feels tenguen altres drets que es de s'hu-mildat, passivitat i resignació», propis des «bestiar». —Mentiu tan alts com sou jo socialistetxos! «Tal volta no fou l'Esglesia Católica que esvei s'esclavitut de tots es seus do-minis? «Tal volta no fou l'Esglesia que establí s'igualtat de tots ets ho-mos, com a fiis de Deu i redimits tots amb sa sang de Deu? «Tal volta no ha defensats sempre l'Esglesia tots es drets des pobres i des trebaiadors? «Tal volta no meresqué el Papa Lleó XIII es nom de Papa d'ets obrers, per sa defensa que feu d'ets obrers dins tantes d'Encíclicques com publi-cá per ells?

«Entaferra llavó es paperot socia-lista un enfilat de mentides i nonin-gunades sobre En Ferrer i Guardia, que'l varen haver de fusellar pe'sa partida de crims que havia comesos i fets cometre, ocasionant més de cent morts amb una sola feta de ses seues, sa «setmana tràgica». An es meteix temps es paperot socialista tira una partida de gargais verinosos an En Maura i an es conservadors, fent flamada contra ells, ell ja sap per-que, i noltros també.

V

Esclips i esclots entre republicans

S'anada de N'Azcarate a ca'l Rei está donant es seus naturals resultats entre es meteixos republicans: uns diuen que va fer bé d'anarhi, i altres diuen que va fer molt mal. En Lerroux, a s'aplec que va fer diumenge amb sos seus a Madrid, digué que es republicans que van a veure el Rei, lo que los pertoca es ferse monár-quics i no fer pus nosa entre's repu-blicans. —Es socialistes també están cremadissims de s'anada de N'Azcarate a conversar amb el Rei. S'«Obrer Balear li etziba dos articlotes a N'Azcarate, que'l fa kerói; el posa com un pedás brut: el tracta de «idolatra» de sa Monarquia, de desertor de sa causa republicana, de «caporal xerec» que valdria més que «se'n anás des-caradament» des camp republicà, que «no perdria més que ses retaiadures». Si, s'«Obrer Balear diu que N'Azcarate, anant a veure el Rei, «ha reforsada sa Monarquia i ha morta sa República»; i sostén que aqueixa «visi-ta es molt més fatal p'es republicans que no lo que va fer En Martos que se passá a sa Monarquia i que lo que va fer En Castelar que comaná an es seus que's fessen monárquics. Diu també que no es ver lo que va dir N'Azcarate, que «era sortit de ca'l Rei tan republicà com e-hi entrá», lo qual «sols es papús e-hu creurán»; i diu així altre es paperot socialista: «N'Azcarate, entrant a ca'l Rei, deixá d'esser republicà», i es seus com-pares, aplaudintli tal entrada, tiren a la mar tot es seu bagatge revolu-

cionari; i acaba per dir que, si ses masses republicanes no s'alsen a con-damnar, indignadissimes, se conduc-ta des seus caporals, será que ja no n'hi ha de republicans dins Espanya. —Ara veurem com acabarà així de s'anada de N'Azcarate a ca'l Rei. «Ja hu veurem En Gelat aont se jeurá!

VI

S'«Animalot pudent» animalajant,

Es Puput segueix sa seua tasca de merdacaner d'En Barrufet, omplint ses seues columnes d'auaus porno-gráfic, de primera per aquelles bisti-es que només están a pler si's poren bolcar dins es bassals de sa luxuria.

Ara hi torna porquetjar cert polis-sardo que temps enrera ja hi escri-

via i que té un estill sibilític que'l de-nuncia a la lleo. Es un fracassat en tot lo que s'es posat i per tot allà ont ha estat. Aquest eina té es desenfre-ment, dissapte passat, de tractar de porcs es reverents sacerdots que se presentarán a fer oposicions a ses Rectories que hi ha vacants a Mallor-ca, que aqueix noningú tracta de rui-xat d'aglans. No sé com no comprén aquesta mala carrossa que tot quant diga ell, no pot fer més que fástic i ói. «Deu se'n apiat! Amen!

També insulta es Puput el Rt. P. Jaume dels Sagrats Cors, famós dins tot Mallorca com a predicador apos-tòlic i que fa un gran bé a ses ànimes. Es natural que s'«Animalot pudent» no'l puga sufrir an El P. Jaume. Es que el P. Jaume trebaia per Deu i es Pu-put p'el dimoni, del qual es un mer-dacaner rematat. «Bon profit li fassa!

DE TOTES ERBES

Sa llampria meravellosa ¹

Així eren dos germans: un cristià i un moro. Es cristià era casat, i el Bon Jesús los enviá fruit de benedició, així es, un infant; l'liposaren Juanet, i al punt ja va esser com un homonet, pero avi-at una malaltia traïdora se'n dugué som pare a veure St. Pere, i se quedá s'al·lotó amb sa maretta viuda, i els-e venia tan just tan just no morir-se de fam.

Un dia passa es germá moro, oaclo de s'al·lotó, i troba aquest que jugava p'es carrer.

«Som blanco teu! diu es moro a s'al·lotó. Si no hu creus, ves-ho a de-manar a ta mare.

«No importa, diu En Juanet. Me basta sa vostra paraula.

«Idó mira, diu es moro, anem a pas-setjar una micoia.

«Anem-hi! diu En Juanet.

I ja son partits blanco i nebot de d'al-lá, ben atacats, sempre cap envant.

Camina caminarás, s'al·lotó comen-sá a estar cansat i a anyorarse.

«Blanco, deia ell desiara, ¿i encara no hem de girar? «Encara no trobau que mos basta de caminar? Blanco, tornem a ca-nostra, que ma mare tendrá massa ansia perque no sap aont som.

«¡Cal deya es blanco, ¡no haies por! ¡Ja hi serem d'horat! ¡no temes! Al punt arribam, faré una feina que hi tenc, i llavó mos ne tornam a ca-vostra i ta mare ben contenta de veure't.

Amb així es sol ja era ben post, i sa nit que se'n venia, manades fetes, per tapar-ho tot de fosc. A la fi onclo i nebot arriben baix d'ua penyalor molt ample i con tres o quatre campanars d'alt, i abaix feia com un repeu o res-single.

«Ara som arribats, diu es blanco. Lo que més mos convé es comensar foc per lo que puga esser.

En comensar de foc demunt aquell ressingle. Fer flamada es foc i obrirse aquell roquissar, va esser tot u.

Poren fer contes En Juanet si se de-gué retgirar davant aquell avenc que tan cop en sec s'era badat tan prop d'ells.

«¡Ai blanco! diu En Juanet! quina por i quina por que m'agafa!

«¡Hala, beneitot! ¡més que beneitot! deia es blanco. ¿i de que has de tenir por? de ses cucales de Manacor?

I s'al·lotó allá més retgirat que un cuc, i es blanco jun es bones riaies! fins que de sa boca de s'avenc surt una mica de clarendera, i es blanco diu:

«Hala, Juanet! ¡Fora por! ¡Ara es s'horat de fer-mos rics tots dos! ¡En sa teua má está es fer-mos-hi anit me-teix!

«¿I com? diu En Juanet.

«Jo t'ho diré, diu es blanco, si tu'm promets de fer lo que jo't mani!

«Vos ho promet! diu s'al·lotó.

A-les-hores es blanco se treu un a-

nell de dins sa butxaca, i, mostrant-lo an En Juanet, li diu:

«Veus aquest anell? Jo el te posaré an es dit des mig de sa ma esquerra; te fermaré amb sa faixa que duc per sa cinta; t'amoll dins aquest avenc, en-dins de tot e-hi trobarás un coval en forma d'esglesia, i allá a's mig e-hi ve-urás una llampria crema qui crema. i baix de sa llampria una caixa amb un mort. Sa questió es despenjar aqueixa llampria, i treure-la defora; si tu la treus, serem rics jo i tu tota la vida. Lo que hi ha que, per despenjar a-queixa llampria, t'ets d'enfilat demunt aquella caixa des mort.

En Juanet amb s'esperansa d'esser ric, allarga es coll a tot lo que's blan-co li deia. Es blanco el ferma amb sa faixa per sa cinta li posa aquell anell an es dit des mig de sa ma esquerra, ja es partit a amollar-lo dins s'avenc bil-lo bil-lo.

Com se'n tem, ja es abaix de tot; i se troba En Juanet dins aquell coval que es blanco li havia dit, amb sa caixa de mort a's mig i sa llampria encesa part demunt, crema qui crema.

En Juanet no hi repará gens d'enfi-larse per dalt sa caixa. Lo que no la poria desfermar en via neguna an a-quella llampria, fins que a la fi, la des-ferma, l'agafa ben agafada, i se'm va a s'endret de sa boca de s'avenc, i diu an es blanco:

«Ja la tenc! Tira'm més que depressal!

I es blanco ja es partit a cobrar fai-xa esira qui estira i puja qui puja En Juanet avenc amunt.

Quant ja el tenia casi defora de tot, com es blanco lo que volia era pren-dre-li sa llampria, i amollar-lo a ell al-tra volta dins s'avenc i que amb sa ca-iguda se fés tot bossins, — li pega gra-pada a sa llampria; pero En Juanet la tenia tan estreta, que es blanco no la hi pogué fer amollar. Amb so maleveig que feu es blanco per prendre-li sa llampria, sa faixa li escapa, i Juanet i llampria per avall.

Tanta de sort que s'al·lotó va pegar de peus, com es gats, an es fons de s'avenc; i, sensa voler, ferí amb sa llampria a una penya, i s'anell que's blanco li havia posat, li resquilla per sa llampria; i zas! li surt un negret, lo més xelestó i etxerevit, i hala bons bots i xecalines, i no s'aturava dir an En Juanet:

«¡Mane'm feines! com esclau teu que som i de tots es qui porten l'anell! ¡Mane'm feines! com esclau teu que som i de tots es qui porten l'anell!

En Juanet se retgirá fort, com po-reu creure, davant aquell negret tan ballugadís i renover; pero com el va veure tan xerevel-lo, ben placent i marraner, arriba a cobrar coratge, i es negret que n'hi donava ferm i no s'a-turava de dirli:

«¡Hala, Juanet! no estigues gens in-corregut de demanarme qualsevol co-sa! ¡Si, mane-me'n de feines! mane-me'n! com esclau teu que som i de tots es qui porten l'anell!

I es moro de defora que eridava amb tota quanta forsa poria:

«¡Juanet! ¡O Juanet! ¿Que no t'has fet mal? ¿Has tengut cap de-nou? ¿Tens

¹ La me contá un al·lotet de So'n Servera que feia de bover a ca-nostra; havia nom Antonio Rotget. Me vengué molt de nou el nom de llampria en lloc de llantia; no he tornat sentir pus tal nom a cap altra persona.

res romput: cama, cuixa, bras, espal·la, espinada, ansa des coll?

—No, gracies a Deu! responia de dins s'avenc En Juanet.

—Vaja, idò! deia es blonco. ¡Pose't bé, i te tornaré pujar! ¡Vaja quina passada que es estada, escaparme sa faixa, com ja te tenia demunt!

En Juanet se posà bé per que es blonco el tornàs pujar; pero es negret li pega grapada a sa faixa, le hi desferma, i hi penja una roca foradada i redoladissa que hi havia per allà, que devia fer devers un quintar, i diu an En Juanet:

—Dignès an es blonco: «Tirau!»

—¡Tirau, blonco! diu En Juanet.

I es blonco ja va esser partit tira qui tira, pujant sa roca foradada.

Ara figurau quin perboc no degué esser p'es moro trobarse amb aquella roca, en lloc de sa llampría i En Juanet.

Crida qui crida En Juanet, i En Juanet ben alerta a respondre! ¿Com havia de respondre? si es negret li havia dit:

—Es blonco lo que cerca es sa llampría; de tu jun esclat a sa paret! o tornar-te tirar dins aquest avenc! Si, lo que ell cerca es sa llampría perquè sap que, en pegar-li una fregada, jo tot d'una surt, i fas tot quant me mana es qui tenga sa llampría, com també surt jo, en fregar p'en-lloc aqueix anell que's blonco te posà an es dit des mig de sa mà esquerra, per que tu poguesses trobarli sa llampría, i amb s'idea de tornar-lo't prendre, en haverle-hi trobada i quant ell l'hauria tenguda eu ses seues mans. Es qu'aqueix blonco teu es més polissó que Deu piadós, i mira si hu es molt piadós Deu.

Sentint En Juanet aqueixes comandacions des seu blonco, bo es de veure que no li volgué respondre, i el deixà cridar tot lo que volgué, fins que aquell mal homo se'n anà fent flama-da, tirant llamps i pestes, aspergiant i renegant com un carreter.

Amb això es negre era desaparegut an En Juanet sensa sebre com, fins que s'al·lotó pega fregada amb s'anell a sa llampría, i zas! ja torna comparèixer es negre, tan xelestó i etxerivit com s'altra vegada, i no s'aturava de dir-li:

—Manc'm feines com esclau teu que som i des qui porten l'anell! Manc'm feines com esclau teu que som i des qui porta l'anell!

—Sa feina que't man, diu En Juanet, es que'm dugues a l'acte a ca-nostra, i mos tregues demunt sa taula per mi i per ma mare un dinar de primera que hi poguem acabar sa talent.

L'encara no hu va haver acabat de dir En Juanet, com zas: ja se trobà dins ca-seua amb una gran platada d'arròs engrogat, una greixonera amb uns escalduns d'allò d'allò, i una pella plena de taiades de llom, sobrassada i botifarró i llavo un bon got de vi d'aquell més valent.

Ara figurau vos quina alegría no havia d'esser per sa mareta veure-se altra volta En Juanet davant i aquell dinar demunt sa taula. Aquella doneta ja estigué aferrada p'En Juanet i besades i més besades. i En Juanet besades a ella, fins que En Juanet va dir:

—Ma mare, trop que convendria ara tastar aqueixa arrossada i demés concert que tenim dalt sa taula, que'n pens qu'ha d'esser de primera bona.

—Trop qu'has pensat bé, diu sa mareta.

I allà nyam! nyam tots dos an aquell endiumenjat de demunt sa taula, i vos assegure que, tant un com s'altre, pegaren una panxada d'aquelles d'aquelles perquè vos assegure que'n duien de fam enrrera.

(Seguirá)

JORDI DES RECÓ

A sol ixent

Vol um de poesies de Mm. Llorens Riber

A la fi es sortit aquest volum, que tant suspirávem ets admiradors d'aquest meravellós poeta, gloria de Mallorca i honor de les Lletres catalanes. Quant encara era un al·lot, un seminarista primerenc, que no havia de-

blegats es vint anys, va fer sa primera volada, devers l'any 1902, a un des certámens literaris que per disposició avengudíssima del Bisbe se fan cada any an es Seminari. An es qui escriu aqueixes retxes li caps a gloria d'haver dit an es Mestres que havien de jutjar aqueixa primera volada:—¡Aquí hi ha un poeta caporal! L'any 1903 an es Certamen de Fires i Festes de Ciutat pegá es tenral seminarista sa segona volada, i ja hu crec que se'n dugué la pauma, i que tothom va dir:—¡Si que hu es un poeta caporal! Després acudí an es Jocs Florals de Barcelona, guanyant-hi cada vegada un «primer premi», fins que l'any 1910 ja en tengué tres, i el proclamaren allà «Mestre en Gai Saber». Mai hi havia hagut cap «Mestre» tan jove. Desde l'any 1902 no s'es aturat mai Mn. Riber de pegar volades dins s'immensidat d'ets espais sublims de l'eterna i suprema Poesia. Es caporals de ses nostres Lletres, ja tot d'una, com voren ses volades que feia, varen dir noblement:—«Aqueix mos guanyará a tots!»

¿Que més hem de dir de Mn. Riber, sino que es un poeta capdal, sublim, excels?

Ara lo que pertoca an es mallorquins, que'l lletgesquen, que ensabresquen aqueix brescam de mel de maig que ratja des volum acabat de publicar. I no sols l'heu de lletgir jo mallorquins! sino que heu vos de gratar sa butxaca, i l'heu de comprar! Seria una vergonya qu'aqueix tresor d'altíssima poesia romangués embasat i enrocat dins ca's llibreters, sensa cantarse'n pus galls ni gallines.

Territoris que ha guanyats Espanya an el Marroc

Dia 16 de janer es nostre bon confrare «Sóller» feia notar que encara es periódics no han dit d'una manera concreta sa calidat des territoris del Marroc que l'Espanya ha guanyats en virtut des tractat que acabam de concertar amb França. Es això un punt ben interessant, digué «Sóller», perquè amb ell cosa podem formar una idea prou completa sobre lo que será es nostre domini an el Marroc.

Es nostro confrare solleric mos dona envers d'això ses claricies següents sobre es kilometres quadrats de dit territori i sa seua població:

Zona nord: Abrassa 28.000 kilometres quadrats, això es, prop de sa grandaria de ses provincies de Málaga, Almería i Granada; i s'hi contenen prop de dos milions d'habitants, es a dir, uns 72 habitants per kilometre quadrat. Aqueixa regió es una de ses més riques del Marroc p'es llits o jassos miners de sa comarca del Riff i per sa riquesa agrícola o forestal (boses i garrigues) de la resta.

Ses poblacions més importants son:

Tetuan	50.000	ánimes
Sheshshanen	6.000	»
Taferzit	4.000	»
Larache	20.000	»
Alcázarquivir	12.000	»
Arcilla	8.000	»

Regió de l'ini: Té 2000 kilometres quadrats i devers 100.000 ánimes de població, pero poca riquesa agrícola; sa seua riquesa principal es que reuneix grans condicions per s'industria des pescar.

Regió sur: Conta 135.000 kilometres quadrats i devers un milio d'ánimes. Encara que poc coneguda, se calcula que sa seua riquesa principal es es bestiar; com a llits miners, en pot tenir de ben importants. Deu ho fassa.

Resulta, idò, entre ses tres regions, una estensió de 165000 kilometres quadrats, poc sa pae llá, com una tercera part d'Espanya; lo qual, com se veu, no es res despreciable tampoc, sino tot lo contrari, i més si tenim en

compte que unes possessions tan magnífiques les tenim, com aquell qui diu, veinat de ca-nostra, a dues passes. Si, an aqueixes grans regions africanes que aviat posseirem (tot d'una que ses Corts franceses hagen ratificat es tractat), e-hi ha molt de camp per córrer, i es conradors, mercaders i comerciants espanyols e-hi porán desplegar a les totes sa seua activitat i feneria, i no importarà anar-se'n a América per porer fer carrera i forrar-se de diners i fer-se una barquera lo que se diu bona.

De manera que es una solemniíssima mentida lo que escampen socialistes i republicanets i altres caps-esforats per l'estil sobre que això que mos han regonegut es francesos an el Marroc amb so tractat que acabam de firmar, no son més que ses crostes, ses porgueses, es repussai i es rotam d'aquell imperi. Ja se sap que hi ha gent que de lo que passen més gust es de desjectar ho tot i que fins an es lleu troben ossos. Están ferits d'aquest mal especialment es socialistes i es republicans, i més quant se tracta d'una cosa que sa Monarquia ha feta.

Si hu hagués sa República an això des tractat amb França i de sa zona d'influencia del Marroc, seria sa gran cosa del mon; pero com es sa Monarquia que hu ha fet, ara e-hu donen per no-res! i juren i perjuren que val s'aixecar. Deixalos cantar an aquei mandragolins, bandúes i taia-nassos, que no-més diuen ver quant no hi pensen.

En Moret es mort.

Si, dimars hora baixa aquest famós caporal des liberals passá d'aqueix mon a l'altre després de rebuts els Sants Sagraments, que ell meteix demaná. ¡Que el Bon Jesús l'haja trobat en estament da gracia! i si encara estigués entretengut an el purgatori, ¡que el trega aviat sa Misericordia de Deu d'aquelles penes i l'admeta a l'etern descans de la Santa Gloria! i doni molts d'anys de vida a sa seua gent per pregar per ell! Al cel lo vegem! Amén!

En Moret va néixer a Cadiz dia 2 de juny de l'any 1838; l'any 1863 guanya una càtedra a s'Universitat Central, i surt elegit diputat figurant com a demòcrata independent; vé'l l'any 1868 sa Revolució, i hi figura ell com un des caporals; es diputat de ses Corts Constituents l'any 1869, i subsecretari de Governació, Ministre d'Ultramar l'any 1870 i més tart Ministre d'Hisenda i Enbaixador a Londres, Diputat a ses Corts de 1872 i 1873, que votá per sa República. Fetata Restauració de N'Anfós XII, fone diputat l'any 1879, formant l'Esquerra dinástica i Ministre amb En Posada Herrera; l'any 1883 va formar amb En Sagasta as pertit fusionista i fou Ministre d'Estat i de Governació de l'any 1886 fins a 1890; i seguí essent Ministre amb totes ses situacions liberals que hi va haver a Espanya, fins que, mort En Sagasta l'any 1903, acabá l'any 1905 per esser aclamat cap des Partit liberal, pero després el va sustreure En Canalejas, que, además d'esser més jove, tenia més dots de govern i més manell. En Moret era un orador meravellós, pero li mancava energia i caràcter, i además tenia un concepte de sa política equivocadíssim, que favoria fora mida sa Revolució. Hem de creure que ell procedia de bona fe i que servia llealment sa Monarquia i Espanya; pero de fet es revolucionaris s'hi feien bons amb ell i als-e convenia a caramull que ell comandás. Deu l'haja perdonat. Amén

Es nou Tinent Vicari de Balears.

Se diu Tinent Vicari es Capellá de Retgiment major de tots de Mallorca, Menorca, Ervissa, Formentera i Cabrera; té es Vicari General des Militars

que es el Bisbe de Sion, que está a Madrid i des'encarregat del Papa de tota sa Jurisdicció Esglesiástica demunt tot s'Exércit Espanyol, formant així una Diócesi, escampada per tota Espanya. I es Capellá de Retgiment major de cada Regió militar se dia «Tinent Vicari» perquè «té es lloc i comanda en nom d'aqueix Bisbe i en lo espiritual demunt tots es militars i sa tropa, i té baix d'ell ets altres capellans de Retgiment de sa meteixa Regió.

Idó bé, aquest càrrec el té ara a ses Balears es nostro estimadíssim amic Mn. Onofre Oliver, nadiu de Manacor, que fa tants d'anys que entrá de Capellá de Retgiment, i que sempre i per tot se'n ha desfet beníssim; per això ara l'han posat an es cap demunt. Noltros n'estam contentíssims i li enviam amb tota se nostra anima s'enhonorabona; i Deu fassa que no sia sa derrera que li poguem donar. Amén.

J ara escoltau EN VERA-VEU

¿Es capital es un robo que se fa a s'obrer?

S'altre dissapte *El Rayo* acabava sa materia sobre es dret de propietat privada. Ses injusticies socials, ets excessos que cometen s'industria i es comerç en punt a carestia de tot lo qu'es objecte de venta, sa desigualtat de classes, natural segons noltros, inica i antinatural segons ets anarquistes, es trebai excessiu etc; tals son es motius per que es colectivistes i ets anarquistes, s'alsen revolucionariament, amb aires de destrucció general, cuantra es rics. I no volen comprendre ets aubarcoes, que, sense anar an aqueis remeis violentíssims i contraproductents, porien alsarse i procalmar un programa més humá, més raonable, més just, més adomdat a sa condició de s'homo, més conforme am ses aspiracions innates que té s'homo a posseir: programa que no trobaria contraris, tota vegada que qualsevol veuria que a lo que aniria tal programa seria a llevar ses injusticies existents, ses desproporcions inicues, desigualtats exagerades per amor de ses inclinacions dolentes i egoistes de s'homo caigut i castigat de Deu. ¿Quí será es beneit que sostendrá que, per curar de rel un homo qui está malalt, lo millor es llevarlo des vent? Nigú. Idó aquest homo en es nostre cas es sa societat d'avui en dia. ¿Que hi ha injusticies, desordes? ¡que n'hi ha qui sofreixen injustament? Ja hu sabem tots, i massa. Pero que per borrar aqueis desordes i aquestes injusticies, sia precis destruir, anullar, fer la guerra a mort a sa societat, això es doit que no hu pot esser pus.

¡Ja poren cridar ets escriguedors d'*El Rayo* cuantra es dret de propietat! No farán més que es joc de Mestre Juan Escriviu, que feia retxes dins s'aigo. ¡Si aqueix dret es naturalíssim! I perquè es naturalíssim, perquè el sentim dins es nostre ser, perquè instintivament som incapços de abdicar d'ell, ets anarquistes ní ara ní mai abolirán sa propietat de sa terra ní des capital. Lo més que farán será mudarli es nom i es posseidor, a lo més; pero res pus; no passarán d'aquí. Sa propietat existirá tan viva com ara, es dia qu'ells des-governin (que això es lo que vol dir se paraula anarquía).

Deia s'altre dissapte es paperet anarquista que es capital no representa més que es valor, es producte de tot lo robat an es trebai de s'obrer; deia que quant el paguena a un obrer, no li donen més que una part des valor de lo qu'ell ha produit; amb una paraula, que es benefici des capital, es capital meteix i tot es un robo fet a s'obrer.

¿Es capital representa lo robat a s'obrer? ¿Es benefici des que se cobra es ca-

pitalista representen un robo? ¡Ja hi anau errats, anarquistes de *El Rayo*! ¿Qui vos ha enganats diguentvos que un ric, un patró no pot retenir llegítimament un apart des seus beneficis? ¿O ell no pren gens, gens, gens de part en s'empresa, en sa producció, en la qual els obrers li aïden contractats per un jornal que, si no hu es juste-hu ha d'esser? ¿Es etern ell a sa producció?

Escoltaume, si teniu gràcia, unes quantes reflexions:

Reflexió I

Es patró no es únicament un proveïdor, un donador de fonsos, de capital. Sovint es ell qui vetla sa explotació o sa fàbrica, qui la dirigeix, qui desplega una activitat considerable. Sovint d'ell meteix dependeix s'empresa; ell n'es s'ànima; ell se preocupa de sa col·locació des producte; ell cerca sa millor sortida; ell es, com aquell qui diu, es primer treballador de sa fàbrica. Es seu treball es exclusivament intel·lectual: emperó no per això hem de dir que sia manco útil, manco fecund que sa feina muscular d'ets obrers: no per això hem de dir que no meresqui tanta retribució com sa feina d'ets obrers, que no tenga dret a una part des beneficis. Aquesta cooperació patronal, o escriguedors d' *El Rayo*, es tan clara i tan útil, qu'es socialistes meteixos ja se son vits obligats a regonèixer que es digna de compensació tal cooperació. Idó, no té dret an es beneficis?

Reflexió II

Es capitalista, en quant ha compromès es capital seu amb una empresa, pot retenir també llegítimament part des beneficis. S'obrer no corre perill de perdre en s'empresa; cobra quant pertoca, i que pertoca segons es contractes estipulats, que hem de suposar que se feren segons justícia; si no, e-hu han d'esser. Res li importa a s'obrer que ses mercancies estiguen aturades ni que sa venguin a bon preu o a un preu inferior: ell no hi pert. Emperó es capitalista, ja no es igual: es capitalista, es patró, no está rescablat de fonsos fins i tant que ha venuda sa mercancia; per no trobar bones condicions, l'ha de gordiar sovint molt de temps, i encara després de molt de temps de tenirla en es magatzem, s'esposa facilíssimament a haverla de vendre a un preu inferior an es de fàbrica. ¿Qui dirá que no es just i raonable que se prevengui tal patró cuantre tals perdues qu'amenassen, que no puga demanar un pren superior a s'equivalència exacta de lo que s'ha desembutxacat per sa producció?

Reflexió III

Maldament es capitalista no tengui gens de perill de perdre, encara té dret a obtenir un benefici des capital emprat a s'industria qu'esplota. Perque no es ver lo que diu *El Rayo*, que es capital sia improductiu, que es diners no fassen diners, que cent «sous» serán sempre cent sous per moltes voltes que los donin. An diners, si immediatament no se produexen diners, emperó se compren corterades de terra, i ses corterades de terra produexen fruits i es fruits valen diners. Volem dir que es capital produex, no directament, sino indirectament, mediatament, per segona ma, com aquell qui diu; perque amb ell se compren ses primeres materies, amb les quals fa feina s'obrer; amb ell se compra maquinaria perfeccionada que centuplica s'activitat productiva. I es amb aqueixa activitat productiva, amb aquestes materies que es capital produex, mediant es treball de s'obrer.

Es capitalista hi posa s'instrument, hi posa s'ausiliar indispensable des treball, posa a disposició des treballador sa fàbrica, es taller, ets instruments; concedeix s'us d'una cosa seua; fa un servici a s'obrer qu'es onerós per ell i lucratiu per s'obrer. En aquest cas, ¿se pot dir am dret seny que s'obrer tenga dret an es producte total de sa seua feina, com diu *El Rayo*? ¿se pot dir am dret seny que no es justa sa compensació, es benefici que se cobra es capitalista, per haver prestat aqueix

servici an es treballador? No res; posem un exemple, que me sembla que emprarem una altra vegada aquí mete x. Jo som teixidor i tene es teler a ca-meua i fas deu hores de feina cada dia i me surten quatre canes de drap. Si me'n vatax a sa fàbrica d'En Ribes i m'encarreguen un teler perfeccionat, mogut a vapor o per electricitat, faré deu hores de feina cada dia, lo meteix que a ca-meua, emperó ¿me sortiran no-més quatre canes de drap o de llista no-més? No; per ventura me'n sortiran catorze. Ara be, i ¿quin escriguedor d' *El Rayo* será tan doïut que voldrà reclamar es valor de ses catorze canes de drap? ¿Porá dir que ses catorze canes son fruit exclusiu des seu treball? ¿Será tan curt que no veurá que, si ha fet deu canes de drap o de llista més que am so seu teler, es per causa de sa maquinaria perfecta? Vaja que no venguen a dir ets anarquistes d'el pobre *Rayo*! Es jornal pot esser just (i e-hu ha d'esser), sense que s'obrer tenga dret a reclamar es producte sencer de sa seua feina, es valor total des seu producte. Una cosa es no cobrar es jornal que sia de justícia o que no basti per viure, i s'altre es porer i tenir dret un a comprar tot es producte fabricat, a que li entreguin es preu sencer de lo qu'ha produït.

Reflexió IV

Es valor d'ets objectes, de ses mercancies, no s'ha de regular únicament, com vol suposar *El Rayo*, per sa quantitat de treball que necessita tal mercancia, tal objecte per sa seua producció; també e-hi ha que atendre an es valor qu'adquireix baix des punt de vista de s'us que tindrà, de s'utilitat que donará, des profit que farà. Volem dir: qu'ets objectes no tenen un valor igual per tothom: es valor es mes o manco segons ses majors o menors ventatges que du, segons ses necessitats més o manco considerables que cubreix. An es comprador no li importa sa quantitat de treball realitat tant, com li importa sa utilitat que té per ell aquella mercancia. «Es fals—diu un economista tan poc sospitós de clerical com En Condillac—(*Le commerce et le gouvernement*, pag. 267) que a ses tendes donin un valor per un altre valor igual. Al revés, cada comprador i cada venedor donen més per manco. Perque, es clar, si no-més se camviassen valors iguals, ninguna de ses parts contractants obtendria ganancia. I es cas es que n'obtenen, o en deuen haver d'obtenir. ¿Per que? Perque, no tenguent ses coses més que un valor relatiu conforme a ses nostres necessitats i lo que's més per un, es menos per un altre, i al contrari...»

Reflexió V

Es patró pot obtenir aqueix dítxós benefici que tan maldament discuteix *El Rayo*, per exemple, de ses bones condicions en que haja comprades ses primeres materies. Això passa cada dia. Es preus de ses primeres materies, com es preus des productes fets a ma, varien: puguen i devallen per causes molt distintes; segons sia s'oferta i sa demanada; tan pot beneficiarse amb una alsada es qui compra ses primeres materies com es qui les ven. ¿Qui hu dupta an això? ¿Qui negará an es capitalista es dret d'aprofitarse d'una alsada o d'una devallada a un moment determinat? ¿Quina raó donaría *El Rayo* per dir que tal capitalista ha obtingut un benefici illegítim? Es treballadors ¿qu'han presa part en sa compra? i si no n'hi han presa, ¿poren reclamar per ells ses ventatges qu'ha trobades s'habilidadat, s'industria, sa previsió des patró?

Reflexió VI

De manera que finis finis *El Rayo* no prova en via nenguna qu'es beneficis que se cobra es capitalista, sien forsosament illegítims, sien precisament un robo fet an es jornal de s'obrer, an es treball de s'obrer, an es producte de sa feina de s'obrer. No, no hu prova: no-més e-hu afirma. Diu qu'en lloc de deu hores de treball, suposem, quatre ja basten a s'obrer per entregar feina p'es valor, feina co-

rrsponent an es jornal qu'actualment cobra; emperó no hu demostra an això. Sa raó que presenta es ben foradada. Perque, vejau voltros lo que diu: es patró, s'esclama, té benefici. ¿D'on li ve? No li pot venir més que de sa feina que fa s'obrer i que no li es pagada des senyor; ergo aquí e-hi ha un sobrant de feina; ergo es benefici pervé de que es treball es senyor no l'ha pagat tot... Com se veu, amb aquest raciocini *El Rayo* suposa com indiscutible, com-e ver, com-e cert, lo qu'ha de provar, i no hu prova que sia cert, que sia ver, que sia indiscutible.

Es benefici pot esplicarse d'altres maneres que per s'escés de treball que s'han inventat ets anarquistes i es colectivistes dins es seu carabassot.

Am lo qu'hem dit fins aquí, hem procurat ferho veure, així com hem pogut.

Lo que hi ha aquí es una altra cosa: i es qu'ets anarquistes no van de raons; ets anarquistes no miren ses riqueses més que baix des punt de vista de desigualdats socials; no les miren més que com e signes de diferencies, diuen ells, inicues, de desigualdats provinents, no de s'actual manera d'esser de s'humanitat, sino provinents de injustícies arxi-eruels, de robos comesos an es valor des treball diari de s'obrer: injustícies qu'ells les abul·ten una cosa fabulosa, robos que, si hi ha veritat amb això, los exageren i los generalisen que es una barbaritat.

Ses desigualdats es lo que'ls-e mata a ells! ¿S'esplicació, es perque de tals desigualdats, sa raó de sa seua existència es lo que no afinen o no volen afinar! Ah, si no s'allunyassen de l'Esglesia Católica!

Ah, si cercassen de bona fe s'esplicació d'una partida de misteris de sa vida humana! ¿que hi veurien de clar, ensenyats des Catolicisme!

Per exemple, es Catolicisme los diria: Fiets meus! sa desigualtat de classes es un resultat de ses circumstancies de sa naturalesa humana; i está tan encarnada que, per destruírla, seria necessari fer desaparèixer sa causa qui la produex: s'home. Aquestes desigualdats irritants, es ver, pero inevitables, no tenen per únic origen, per origen capital ses inicues apropiacions des capitalisme desenfrenat, sino qu'es seu origen, sa seua causa l'hem de trobar a sa font meteixa de s'humanitat, en sa conducta des nostros primers pares, Adam i Eva! Sí; es pecat original des nostros primers pares motivá que noltros heretássem d'ells tantes desgracies, tantes desventures, una d'elles sa desigualtat social. Si; Adam i Eva, pecant, foren sa causa per que sa llei des treball, llavors gustosa, agradable, suau, lleugera, ara estiga convertida en llei penosa, feixuga, molesta, a c u b a d o r a. Adam i Eva, pecant, foren sa causa de que sa terra ara no sia tan amable, tan bona de dur, de conrar, i doni fruit am més dificultat qu'abans. Adam i Eva, pecant, foren sa causa de que s'establís naturalíssimament, per sa forsa i exigencia des modo d'esser especial en que s'eren posats ells caiguent, sa repartició de ses possessions, des bens. Adam i Eva, pecant foren sa causa de que sa vida costi pena ara, de que sa terra mos doni s'aliment amb avaricia, am sa má estreta. Perque ¿no saben ets anarquistes quina sentència los va intimar Deu quant Adam i Eva hagueren desobeïda formalment sa voluntat del Senyor, qui los volia posar en prova de fidelitat? Que hu vegin, ido, i que hu meditin ben bé, perque volen dir molt aqueixes paraules. Deu li digué a Adam: «Adam, tota vegada qu'has escoltada sa veu de sa teua dona, i has menjada fruita de s'arbre que jo te tenia manat que no menjasses, maleïda sia la terra per causa teua; am grans fatigues treurás d'ella s'aliment en tot es discurs de sa teua vida. Carts i espines te produirà. I am suor des teu front menjarás es pa fins que tornis a confondre't am sa terra de que varies esser fet; perque ets pois i pois has de tornar» (Gen. 3. 17-19).—Aquí es, o anarquistes d' *El Rayo*, aont s'han de cercar, més que a una altra banda, s'origen, sa causa, s'esplicació de ses desi-

gualdats d'ets homós: ses desigualdats venen de s'ignorancia, de ses enemistats, des dolors, de s'odi, de s'enveja, des viciament des cor, de sa desviació de ses nostres inclinacions rectes i santes que teniem abans de Adam pecar, i que tendríem si no hagués pecat: a tot lo qual venguerem condemnats per culpa d'Adam. D'aquí sa corrupció de s'home, d'aquí sa luxuria, es dolor, sa mort, sa pobresa; tot lo qual si hi ha nigué que hu procuri calmar, suavisar, minvar de bon de ve res, es, ni més ni pus, que sa Religio Cristiana.

Secció local

Aont hi haguda hi ha festa grossa es a l'esglesia de ses «Sirventes de la Santa Família». Dia 24 e-hi comensá un Triduu, que acabá dia 26, que fou sa festa E-hi acudi gran gernació. e hi hagué Comunió General a les set i mitja; a les deu Ofici Major, predicanthi Mn. Juan Mayol; a's capvespre fou esrepar·timent de premis a ses al·lotes de s'Escola Dominical; i a's vespre ses acabaies des Triduu amb un altre sermó de Mn. Mayol. Acabat es sermó i reservat el Santíssim, e-hi hagué adoració de la Sagrada Família, amb 31 capelles que hi havia admirablement compostes; pareixien un retaule.

Ses coranthores de ses Mares Cristianes anaren també en popa de tot; l'esglesia parroquial s'omplia, qu'era un gust. ¡Deu fassa que hagen produït molt de fruit! Amén.

Aquesta setmana son ets exercicis espirituals de ses Fies de la Puríssima, que los predica el P. Oliver de St. Felip Neri. També hi acudeix forsa de gent gracies a Deu.

Demá comensarán ses coranthores del Cor de Jesús a la Parroquia Hala, manacorins, no hi fesseu falta ¡que ja reu anar a banda millor.

Es nostro bon amic D. Antoni Reynés mos fa a sebre que ha ubert ses seu consultori de Metge-Dentista per tota classe de malalties de dents i boca i laboratoris de protes dental:—Rambla, 22, Pral.—Ciutat de Mallorca.

Deu li do bona sort an es nos amic Reynés en s'exercici de sa seua carrera.

Coremers d'enguany a ses esglesies de Manacor: Parroquia difernts predicadors. Convent de St. Vicent Ferrer: el P. Robert, el P. Celedoni i el P. Cifre es dimecres; diumenge demati i es capvespre.

A Fartáritx: Mn. Juan Aguiló es dimecres i diumenges.

¡Alerta, manacorins, a fer massa es cap buit durants aqueis derrers dies, que llavó no trobeu massa sobrada sa penitencia que vos haurán de donar.